

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN609 Pragmatika szem.

Tantárgy neve: Pragmatika	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN609 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dobos Csilla egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dobos Csilla egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Pragmatika szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN609 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2 ^o (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak őszi, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 szeminárium, 2 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 4	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva):</p> <p>A gyakorlati foglalkozások célja, hogy megismertesse a hallgatókat a nyelvészeti pragmatika kialakulásával, alapvető kérdéseivel, a nyelvtudomány pragmatikai fordulatával és annak hatásával a fordítástudományra. A hallgatók betekintést nyernek a pragmatika jelentős képviselőinek (Austin, Searle, Grice, Habermas, Labov stb.) műveibe, hogy elsajátítsák azokat a fontos elveket, amelyeknek ismerete a fordítás és különösen a tolmácsolás szempontjából alapvetően fontos.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <p><i>tudás:</i> Rendelkezik nyelvi és kulturális ismeretekkel a forrás és a célnyelven. Tisztában van az interkulturális kommunikáció pragmatikai sajátosságaival. Rendelkezik írásbeli és szóbeli kommunikációs alapismeretekkel.</p> <p><i>képesség:</i> Pragmatikai ismereteit képes hatékonyan hasznosítani a fordítás és tolmácsolás terén.</p> <p>Képes olyan szöveget alkotni, amely a tartalmi hűség mellett megfelel az adott szituáció pragmatikai elvárásainak is. Megfelelő idegen nyelvi és anyanyelvi tudás és szabatos fogalmazási készség birtokában képes a pragmatikai szabályokat alkalmazni.</p> <p><i>attitűd:</i> Rugalmasan alkalmazkodik a változó munkafeltételekhez. Kritikusan gondolkodik és elemzi munkavégzésének mindenkori körülményeit. Szemlélete kritikus saját szakmai teljesítményével kapcsolatban.</p> <p><i>autonómia és felelősség:</i> A megfelelő fordítási műveleteket alkalmazza és a megfelelő fordítói stratégiát választja ki.</p> <p>Elfogadja a külső szakmai kritikát, amelyet elemez és amelyből következtetéseket von le, a következtetések eredményét autonóm módon hasznosítja munkájában.</p>	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A pragmatika kialakulása és fejlődése
2. Szemantikai jelentés – pragmatikai jelentés
3. Mesterséges intelligencia kutatás, kognitív tudományok kialakulása
4. Austin: Tettek ért szavak
5. Beszédaktus elmélet
6. Lokúciós, illokúciós és perlokúciós aktusok
7. Boldogulási feltételek
8. Searle: Beszédaktusok
9. A beszédaktusok jellemzése és klasszifikációja
10. Közvetett és közvetlen beszédaktusok
11. Elsődleges és másodlagos illokúciós aktusok
12. Grice: A társalgás szabályai
13. Együttműködési alapelv és a négy maxima
14. Fordítás és pragmatika

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Szili Katalin 2004. *Tette vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata*. Budapest:

Tinta Kiadó.

Általános nyelvészeti tanulmányok XX. Tanulmányok a pragmatika köréből. 2003.

Budapest: Akadémiai Kiadó.

http://lingua.arts.unideb.hu/doc/pragmatika_2013.pdf

Meibauer, J. 2001. *Pragmatik. Eine Einführung*. Tübingen: Stauffenburg Verlag.

Austin, J L. 1962. *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Anne Reboul–Jacques Moeschler 2000. *A társalgás cselei*. Budapest: Osiris Kiadó.

Pléh Csaba–Síklaki István–Terestyéni Tamás (szerk.) 1997. *Nyelv, kommunikáció, cselekvés*.

Budapest: Osiris Kiadó.

- Austin, J. L. 1990. *Tetten ért szavak*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Searle, J.R. 1971. *What is A Speech Act? The Philosophy of Language*. J.R. Searle, ed. 39-53.
- Wardhaugh, R. 1995. *Szociolingvisztika*. Budapest, Osiris-Századvég. (12. fejezet: Cselekvés és társalgás)
- Kiefer Ferenc, 2000. *Jelentélmélet*. Budapest, Corvina.
- Leech, J. 1985, *Principles of Pragmatics*. London, Longman.
- Verschueren, J. 1999, *Understanding Pragmatics*, London, Arnold.
- Mey, J. 1993, *Pragmatics. An Introduction*. Oxford, Blackwell.
- Sinclair, M. 1995: Fitting pragmatics into the mind: Some issues in mentalist pragmatics. *Journal of Pragmatics* 23, 509-539.
- Davis, S. 1991. *Pragmatics. A Reader*. Oxford, Oxford Univ. Press.
- Claus Ehrhardt; Hans Jürgen Heringer: 2011. *Pragmatik*. - Fink, Paderborn (UTB; 3480).
- Peter Ernst: 2002. *Pragmalinguistik. Grundlagen, Methoden, Probleme*. Berlin, New York: de Gruyter
- S. C. Levinson 1983/2000. *Pragmatik*. Tübingen: Niemeyer